

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 70 Lei

Pe jum. an . . . 38 Lei

Pe trei luni . . . 18 Lei

Un exemplar 50 bani.

TELEFON P. ORAȘ ȘI

INTERURBAN No 750

ROMÂNUL

**REDACȚIA ȘI
ADMINISTRAȚIA**
Str. Românului 1/a.

 inserțiunile se primesc
la administrație și se ta-
xează conform tarifului.

**MANUSCRIPTELE
NU SE ÎNAPOIAZĂ.**

In ajunul redeschiderei parlamentului.

Peste câte-va zile urmează să se redeschidă parlamentul dela a căruia activitate se așteaptă să se dea o soluție problemelor de a căroră dreaptă rezolvare depinde viitorul țării întregi

Intreaga țară așteaptă cu o deosebită nerăbdare momentul deschiderei corpurilor legiuitoare, pentru a putea constata încă delă început, ce anume atmosferă domnește acolo și dacă, grație acestei atmosfere, parlamentul va avea posibilitatea să se găsească în măsură de a lucra cu toată autoritatea și cu toată energia necesară.

Referitor la această autoritate și la această energie necesară ultimile evenimente ne dau foarte multe de gândit.

Actualul parlament, în prima sa epocă de activitate a fost departe de a da aceea ce se aștepta de la dânsul și aceasta, în primul rând, din cauză că modul cum era alcătuit cabinetul, din anumite puncte de vedere, nu inspira nici încrederea necesară și nici nu dădea aceea impresie de putere și de seriozitate ce trebuie să o comunice un minister chemat să facă importantă operă legislativă.

Din această cauză, ministrul Averescu nu a putut să lucreze; așa în cât a fost acuzat că repetă la rândul său inactivitatea ce el însuși reproșase guvernului Vaida-Voevod.

Față de această dificilă situație s'a ajuns la încheierea că singura cale era să se remanieze ministrul în timpul vacanțelor parlamentare, recurgându-se la concursul unor oameni politici de o reală influență și valoare.

Ideea în esența ei nu era rea; ea păcătuia însă prin modul cum fusese concepută, de care ce trebuia să se admită încă delă început că nici un om de stat de adevărată importanță nu putea să primească să ia răspunderea lucrărilor unui guvern, în sânul căruia nu s'ar fi făcut o remaniere pe cât de largă, pe atât de înțeleaptă.

Cu toate eforturile și intervențiile făcute remanierea dorită nu a putut să aibă loc, ceea ce a determinat o altă remaniere, aceea nedorită și absurdă, inutilă și copilărească, bine caracterizată de faptul trecerii dlui Tăslăuanu dela un departament la celălalt.

Aceasta departe de a fi o îmbunătățire a situației, nu va putea să aibă alt efect decât să deprecieze și mai mult guvernul în ochii țării și prin aceasta să lovească în posibilitatea de a lucra a parlamentului.

Mai sunt abea câte-va zile până în momentul redeschiderei corpurilor legiuitoare și noi nu vedem mijlocul, grație căruia se va putea să se legifereze.

În consecință, or se amână deschiderea corpurilor legiuitoare; or se face o repede și nouă remaniere, or, parlamentul riscă să-și dea singur vot de blam de oare ce primește să lucreze în niște condiții de natură să slăbească și să compromită toate actele guvernului. Trilemă din cele mai grele și de unde nu se va putea ieși.

Congresul bisericii reformate maghiare.

Zilele trecute s'a terminat congresul bisericii reformate maghiare, ce a avut loc la Budapesta, în reședința conventului. Momentul cel mai principal, al congresului a fost admiterea la discuții, cu vot decisiv a reprezentanților bisericii reformate maghiare, din toate ținuturile fostei Ungarii.

Prin această atitudine a sa, congresul bisericii reformate a voit să demonstreze, că împărțirea Ungariei nu a atins întru nimic întregitatea bisericii reformate, care își menține suveranitatea sa și dreptul de directivă și administrație, și dincolo de nouile frontiere.

Sedintele congresului bisericii reformate, nu au fost publice. Unui redactor al ziarului „Az Est”, un înalt demnitar al congresului i-a făcut între altele și următoarele declarații: „Congresul nu a crezut necesar să se ocupe, cu ideea știrbirii unității sale și deci nici cu eventualele dispoziții ce ar trebui luate față de noua situație. Congresul speră, ca unitatea și autonomia bisericii reformate să rămâne neatinse deoarece aceste drepturi ale sale, sunt recunoscute prin pacea dela Vestfalia, din anul 1648, și garantate de toate statele protestante europene. Până la reluarea comunicației normale, cu teritoriile de sub „ocupație”, sinodul, conform dispozițiilor luate, se va îngriji de guvernarea bisericii de acolo, luând măsuri provizorii”.

Congresul a fost prezidat de episcopul Desideriu Balhazar, care în cuvântarea de încheiere a sinodului, a dat expresiune nădejdei generale, că biserica reformată, va putea fi administrată în curând, între ganțele politice ale Ungariei mari.

Politica externă a Americii.

Noul președinte al Statelor Unite americane, d. Harding, cu ocazia aniversării armistițiului a rostit un mare discurs, despre politica externă a Statelor Unite.

„Ziua de 11 Noemvrie, a spus d. Harding, este o zi însemnată pentru toată lumea, deci și pentru America. Nouă ne reamintește, că suntem în stare să apărăm drepturile popoarelor și să răspândim civilizația. Pe seama omenirii se începe o nouă eră și lumea întreagă poate să știe, acum după marele război, că americanul nu este vanitos și că nu suntem cu totul absorbiți de afacerile noastre comerciale. Am arătat lumii întregi, care este adevăratul spirit al americanilor și câte sunt izvoarele noastre de putere. Mai târziu vom fi însă și mai bine pricepuți. Sunt convins că lumea va putea înțelege în curând marea deosebire dintre idealul marilor puteri europene și dintre idealul american.”

Am fost în cursul războiului de partea aliaților și i-am ajutat la izbândă. Succesul eforturilor făcute, nu însemnează însă, că am fi obligați să încheem orice alianță acum, după război. Dorim să avem asigurată complectă noastră libertate de acțiune.

Acesta este motivul pentru care Statele Unite, au eșit din alianța sa cu statele antante europene.

America a rămas însă și mai departe credincioasă principiilor pentru care a luptat odinioară și în cazul când la rândul său, nici Antanta nu le va părăsi, vom fi iarăși laolaltă”.

„Intenția Statelor Unite, spune în continuare d. Harding, nu este de-a eși din concertul politicii mondiale”.

Cronica muzicală.

„Un ballo in maschera“ de Verdi.

Una din operele ce au contribuit într-o largă măsură la gloria celebrului compozitor italian, care după atâtea decenii și cu toate criticile ce au fost aduse unora din părțile mai slabe ale uriașului edificiu muzical ridicat cu atâta talent și cu atâta inspirație, stăpânește și domină încă marile scene ale lumii.

De-asupra ezitărilor și slăbiciunilor de orchestrație observate pe alocurea se ridică impozante calități de caracterizare și de coloratură. Intreaga lucrare este artistic învaluită de o atmosferă de căldură și de simpatie; un suflu generos înconjură întreaga operă, determinând o impresie generală mișcătoare, căreia bogăția, varietatea și strălucirea, în fie ce moment alta a melodiilor, îi dau un farmec nou și o nouă putere de atracție.

Geniul melodic a lui Verdi, ce planează asupra întregii sale opere și la care maestrul nu a înțeles să renunțe nici atunci când a dat lucrări în stil mare ca „Othello” sau lucrări de dină dantelură muzicală, ca „Falstaf”, încrustează perle de largă și delicată inspirație deabingul actelor, împrăștiind cu generozitate, scene puternice și arii impunătoare, duete pline de emoțiune și ansambluri fericite, cum și o înflăcăată abundență de recitative, ce conțin la rândul lor, fiecare în parte, emoțiunea și farmecul unei adevărate melodii.

„Ballo in maschera” place și impresionează ori de câte ori se reprezintă, rămânând însă bine înțeles în totdeauna această facultate de a impresiona în funcție de interpretare și de cânt.

Ca majoritatea operelor lui Verdi, „Balul mascat” înfățișează mari greutăți de interpretare, în primul rând din cauza, savantei alcătuirii a țesăturii muzicale ce pretind organe generoase și capabile să se exercite cu aceeași ușurință în diferitele registre.

Vocile nu îndeajuns de întinse și de ample, vor rămâne totdeauna în virtutea acestor considerațiuni relativ la țesătura dedesubtul nivelului adevăratelor interpretări, bucurându-se însă de favoarea de a putea ca să răscumpere, în limitele posibilului, neajunsurile referitoare la organ printr'un joc inteligent și studiat.

Lipsa de voci, având marca adevăratului caracter verdian, își va exercita întotdeauna influența sa anihilantă asupra operelor cari pretind imperios o generoasă strălucire a organelor vocale, păstrând însă ca o consolare și ca o dorită compensație rezerve de punere în scenă, de știință muzicală și de joc.

Nu ne-am putut dispensa de nevoia de a ne reaminti unele din greutățile acestea și cu prilejul reprezentării lui „Ballo in maschera” de către trupa de operă a Teatrului orașenesc, deși suntem încântați să convenim că efortarea făcută a fost mulțumitoare ca ansamblu, ca punere în scenă și ca detaliu muzical și în consecință cu totul spre onoarea companiei, ale căreia lipsuri sunt inerente tutulor teatrelor mai mici.

Așa după cum era de așteptat, unul din neajunsurile ce trebuiau să fie remarcate mai întâi avea să fie acela al lipsei de voci, în ceea ce privea părțile de contraltă și de bas.

Modul cum s'a făcut față acestui neajuns, a fost însă, o repetăm, cu totul spre cinstea companiei.

Rolul vrăjitoarei Urlița, unul din acelea ce asigură succesul marilor contralte, a fost jucat de dra Szeghő Lilly, o artistă cu voce armonioasă și cu real talent, care a știut să răscumpere lipsa notelor de jos, printr'un joc inteligent și colorat și printr'o artistică frazare muzicală.

Sforțările inutile sunt penibile. Când o sforțare are însă ca rezultat realizarea armonică a unei intențiuni artistice, atunci ea înseamnă, așa după cum a însemnat alaltă seară, în ceea ce privește pe interpretă, Urlichii, o deosebită dragoste de teatru și un perfect simț muzical.

Vocea dlui Takács, în dificila parte a duce-lui, a fost în primul act vokală și sovăitoare. În actul al doilea însă și mai ales în marele duet din actul al treilea, tenorul dramatic al Teatrului orașenesc, a avut momente expresive și puternice, accente de convingere și pline de căldură ce i-au asigurat un succes împărtășit și meritat.

În partiția lui Verdi trebuiesc doi basii de calitate. Neexistând însă nici unul rolurile acestora au fost încredințate la doi artiști cu voci mai mult baritonale, ceea ce a făcut să resimtă lipsa vocilor grave în ansambluri. D. Barics, în special, care este dealminteri un excelent artist de operetă, de dramă și de comedie, a suplinit neajunsurile de voce, prin tinută cavalerescă și distinsă și printr-o remarcabilă și precisă expresivitate scenică, ce au contribuit la reușita ansamblului din pădure și la aceea a terțetului conspirației din penultimul act.

D. Rona, care este mai mult bas cantabil a fost deoșit să execute transpus, și prin urmare altfel decât este în partitură aria „A la vita che t'arride” și marea arie, „Eri tu che machiavi-quel l'anima” ceea ce fără îndoială, reduce din autoritatea și din farmecul bucăților. D. Rona a jucat însă mișcător, a știut să indușeze și să miște și a realizat scene de un sens artistic și înalt.

În fine, acuma ca și altă dată ne exprimăm viile noastre elogii la adresa dnei Várady, a căreia voce timbrată și cu largă experiență de soprană dramatică, găsește prilejuri fericite să se manifeste în rolurile de caracter.

Cu marele repertoriu ce posedă, suntem siguri că acesta trebuie să cuprindă cel puțin 40 de opere, cu știința sa de a cânta și cu marea dragoste ce dă are pentru tot ce este teatru, dna Várady, ar putea să apară pe scene orcât de pretentioase, pentru că acolo fixându-se genul, se poate găsi răgazul pentru studiul tre-bucios.

Intreaga partiție a fost condusă cu autoritate și cu tot coloritul muzical adecuat de d. Gellért, maestrul concertator al companiei. Dsa a condus toate operele reprezentate până acuma. Printr-o greșeală nu de persoană, ci de nume, greșeală asupra căreia regretăm că nu ni s'a atras atențiunea noi am atribuit meritele constatate dlui Szántó, care nu a apărut nici o dată la pupitru, în loc să le atribuim dlui Gellért, căruia îi revine de drept prezentele ca și trecu-tele noastre aprecieri.

Surprinși constatăm că am uitat să spunem că rolul pajului Oskár, a fost jucat de dna Jakabffy, a căruia voce lejeră și cu acute de o rară frumșețe, a dat arilor un farmec atrăgător și captivant. Eleganță în costume și tinută, delicată frazare și emisie, iată calități ce dau drept sopranei lejere care este dna Jakabffy să abordeze, așa cum am susținut și altă dată, roluri de o largă răspundere vocală.

Al. Anestin.

Noua împărțire a județelor.

D. prof. universitar V. Meruțiu, unul din membrii comisiei numite de ministerul de interne pentru o nouă împărțire a județelor a făcut unui ziar din Cluj declarații relativ la lucrările acestei comisii.

Din declarațiile dlui prof. Meruțiu reese că având în vedere interesul obștesc, comisia va aduce importante modificări atât în ce privește întinderea cât și populația județelor.

Comisia va ține seamă în lucrările sale și de dorințele județelor actuale în care scop s'a și făcut apel la toate prefecturile. La noua împărțire a județelor se va avea în vedere natura terenului din anumite regiuni, căile de comunicație și în unele cazuri anumite interese specifice.

În discuțiile pregătitoare s'a pus de comisie principiul de a se alcătui, pe cât permit raporturile speciale ale provinciilor și regiunilor, județe de o întindere mai mare. Aceasta în vederea faptului că în noua reformă administrativă

temeiul județului îl va forma plasa, iar oflegțiile pur administrative în contactul zilnic cu poporul s'ar concentra în mâinile subprefectului.

În urma noiei împărțiri, după declarațiile dlui prof. Meruțiu, Bucovina va avea în locul celor 11 actuale, numai 3 județe întregite cu părți din regiunile Moldovei. Dobrogea va fi împărțită în trei județe, în loc de cele 4 actuale.

Importante modificări vor suferi județele din Ardeal. Maramureșul va fi lăsat așa cum este, Sătmarul va suferi o ușoară modificare, se va reconstitui vechiul județ al Zarandului.

În general se vor avea în vedere condițiile geografice și etnice, fără însă a nedreptăți pe nimeni. Atât în vechiul regat cât și în Transilvania și Bucovina vor dispărea unele județe și se vor forma altele mai mari și mai sănătoase.

Emke pentru recolonizarea maghiarilor ardeleni

Protopopul romano-catolic din Târgul-Mures, Bela Járóss, care este unul dintre cei mai puternici stâlpi ai societății soviniște maghiare din Ardeal, „Emke”, a făcut presei maghiare următoarele declarațiuni relativ la programul de muncă al acestei societăți, care după o stagnare oficială de câteva luni, își revia acum în mod legal activitatea:

„Aceia cari au cetit prevederile tratatului de pace relativ la ocrotirea minorităților și au priceput deciziiva lor importantă, au datoriat să spună poporului maghiar și să-l îmbărbăteze, arătându-i că nu este condamnat la stagnarea progresului său, ci este de dreptul silit să progreseze. Trebuie să se arate poporului maghiar din Ardeal, că el poate să-și trăiască viața sa națională, nu din mila puterii de stat, ci singur în baza garanțiilor legale internaționale!

„Emke” se poate reorganiza tot în baza acestor garanții și încunjurată de dragostea și încrederea maghiarimii poate proceda la acțiunea de organizare a minorității maghiare.

„Emke va avea deocandată și urgent de împlinit trei datorii: 1. Va trebui să aibă în evidență pe fiecare maghiar din aceste teritorii, dar în primul rând va trebui să se intereseze de maghiarii stingheri și cari trebuiesc salvați, scoși din cercul primordios al streinilor. Cele câte 5—10 familii maghiare, strămutate în comune românești, — sunt perdate. Aceste familii trebuiesc descoperite, trebuiesc aduse de acolo și plasate în mediu maghiar.

2. Săcuii cari locuiesc în mase, trebuiesc și mai bine apărați contra streinilor, dându-li-se afară de biserică, diferite organizații economice, comerciale și strângându-se tinerimea în organizații speciale culturale și de sport etc.

3. „Emke” are datoriat să facă alevărata organizată a maghiarimii dela orașe și și mai cu seamă să facă totul pentru menținerea și apărarea caracterului încă maghiar al orașelor ardeleni.

Față de statul român, Emke are o singură datorie: să facă pe acesta să priceapă, că întărirea maghiarimii din Ardeal este interesul statului. Dacă față de acțiunea societății „Emke” nu ne putem aștepta și nu cerem simpatia concetățenilor noștri români, și a unor factori autorizați, — cu atât mai mult cerem și prețindem statului azi oficial, în numele legilor garantate de tratatul de pace, să ne acorde toată simpatia sa și tot ajutorul său, pentru grabirea organizării noastre”.

Aceasta ar fi în linii generale viitorul program de muncă al societății „Emke”, desore care s'în că fusese întemeiată, sub auspiciile guvernului maghiar și prin ajutorul efectiv al lui Stefan Bethlen și Stefan Apáthy, cu singurul scop, de a maghiariza Ardealul românesc.

La rândul nostru credem, că pentru programul schițat guvernul „azi oficial” nu va putea acorda sprijinul său, atâta timp, cât unele puncte din program nu vor fi privite cu simpatia de întreagă suflarea românească de aici. Cât privește menținerea și dacă se poate intensificarea maghiarizării orașelor din Ardeal, — suntem de părere, că dacă „Emke” ar încerca acest lucru, ar face o sforțare și periculoasă și zadarnică, lucru pe care îl vom arăta într'un articol viitor.

INFORMAȚIUNI

Programul reprezentațiilor companiei „Caragiale” la Arad.

Compania teatrală „Caragiale” va da în cursul acestei săptămăni o serie de reprezentații, în sală teatrului orașenesc sub conducerea distinsului artist C. Mărculescu. Programul reprezentațiilor este următorul: Vineri, 26 Noembrie „Castelana”, comedie în 4 acte de Alfred Capus. Sâmbătă 27 c.: Sanda, piesă în 3 acte de Al. I. Florescu. Duminică 28 c.: Doi sergenți, piesă militară în trei acte, traducere din francezestă. Luni 29 c.: Amorul veghează, comedie în 4 acte de Flers și Caillavet. Marți 30 c.: Castelana, comedie în 4 acte de A. Capus.

— Ministerul de finanțe a prelungit termenul schimbului bancnotelor de 1000 lei emise de Banca Generală, pentru populația dela țară — nu și pentru cea dela orașe, — până la 30 Noembrie c.

— Soveranii Sportiei, s'au întors la Moacă din călătoria ce-au întreprins-o în Franța, Belgia și Anglia.

— D. locot-colonel I. Stimboteanu a fost numit din partea Comandamentului Mării Legiunii a Armatei cației „Cercetașii României” inspector de ținut pentru ținutul Crișana cu județele Arad, Bihor, Cenad.

— D. ministru de externe a primit dela d. Thoma Stelian delegatul României la conferința Dunărei următoarea telegramă:

„Conferința a terminat în prima lectură elaborarea statutului privitor la Dunăre, și amânându-și apoi sesiunile pentru 1 Aprilie.

Te asigur că delegația s'a arătat demnă de încrederea d-tale, toate interesele au fost salvate. — THOMA STELIAN.

— Cu începere de azi au fost puse în circulație între Arad și Teiuș două noi trenuri personale. Trenul nr. 602 pleacă din Arad dimineața la 7.42, iar din Teiuș, pleacă spre Arad personalul nr. 609, care ajunge la Arad seara la ora 7.45. Aceste trenuri vor avea legătură cu trenurile de către Valea Jiului, la Simeria, unde de asemenea s'a pus în circulație un nou tren, nr. 5504.

Dr. P. Robescu, ordonează dela 8—9 și dela 2—4 în Bulev. Regina Maria (Andrássy), Palatul Neumann: Boll interne de copii și de sânge.

x Au scut modeluri vieneze de șepci și pălării pentru dame. ROZA WEISZ, str. Eminescu (Deák Ferencz) nr. 2. We 2188—1

A apărut: CALENDARUL DIECEZAN DIN ARAD PE ANUL 1921. Conține: Cronologia, Sărbători și alte zile schimbăcioase, Posturile, Deslegări de post, Parastase oficiale, Sărbători naționale, Zile de repaus la judecătoria, Regentul anului, Anotimpurile, partea calendaristică, Intu-necimile a. 1921, Taxele de poștă, telegraf și telefon, Consemnarea tărugușilor din Crișana, Banat, Ardeal și vechiul regat, Timpul cât poartă animalele, Timpul vânatului și o parte literară instructivă, împodobită cu mai multe clișee.

Prețul unui exemplar 5 lei + 1 leu 35 bani pentru francatura recomandat. Revanzătorii beneficiază rabat. Se poate comanda contra bani gata în librăria diecezană din Arad.

REZOLVAREA CRIZEI GUVERNULUI PORTUGHEZ.

LISABONA. — Noul cabinet al Portugaliei a fost format de progresistul Alvarez Castro.

GERMANII DIN CEHOSLOVACIA SUNT PRIGONIȚI.

PRAGA. — Populația germană din Cehoslovacia în ultimul timp a fost atacată cu arme de către cehi. Ambasadorul german la Praga, a protestat împotriva atacurilor asupra supușilor de naționalitate germană și a cerut despăgubiri pentru germani.

RĂZBOIUL CIVIL DIN RUSIA.

MOSCOVA. — La 18 Noembrie trupele roșii au ajuns în regiunea Mosyr și Rescița. Se dau lupte în favoarea trupelor bolșeviste, în apropiere de Proscurov.

(„Ag. Damian”)

Solemnitatea dela școala normală.

Discursul doamnei Directoare.

Publicăm în numărul de azi cuvântarea făcută de Doamna Directoare Georghescu la școala normală, cu prilejul inaugurării cursurilor la această școală. Facem această cu atât mai mult, cu cât în această cuvântare se rezumă programul școlii și întreaga activitate a acesteia.

Noi cari am avut fericirea a trăi momentele cele mai înălțătoare care au fost hărăzite neamului nostru, noi cari am văzut împlinit vîsul de veacuri al românilor, noi cărora ne este dat să petrecem restul vieții pe pământul României-Mari, avem greaua, dar nobila misiune de a desăvîrși opera, începută pe câmpul de luptă, de bravii noștri ostași, care cu un curaj legendar au împins cu piepturile lor hotarele țării, acolo unde se găsesc azi.

Acum când avem o Românie-Mare trebuie să lucrăm cu toții pentru a o face cât mai puternică.

Pentru ca un neam să fie tare trebuie ca cei trei stâlpi pe cari se sprijină: biserica, armata și școala, să fie puternici.

Dela dezvoltarea ce se da acestor trei instituții și dela armonia ce există între activitatea lor atîrnă în mare parte fericirea națiunii.

Acum când groaznicul război care a sdruncinat din temelie atâtea așezăminte ce durau de veacuri, a luat sfîrșit, când fiecare soldat a lăsat din mână arma și s'a înapoiat la căminul său cu conștiința împăcată de a-și fi făcut suprema datorie către patria mamă, acum vine rîndul școlii, ea trebuie să intre în luptă, să ducă război crâncen, întinericului.

Școala, în această perioadă de reclădire, capătă o importanță covârșitoare, ea fiind focarul din care pleacă razele bine făcătoare ale culturii. Rolul ei este acela de a pregăti viitoarea generațiune spre a fi la înălțimea vremurilor în care trăiește, ea formează caracterele, îmbogățește sufletul și mintea, asigurând astfel celor cari s'au adăpat la izvorul nesecat al învățaturii, o viață mai plăcută, mai demnă și mai frumoasă.

Dela strălucirea ce va atinge această instituțiune atîrnă în mare parte calitatea de fericire de care se va bucura națiunea.

La noi mai mult ca în alte țări se simte nevoia de școli, căci analfabetismul este încă stăpân pe cea mai mare parte din populația țării noastre.

Spre a îndeplini această lipsă, statul s'a grăbit să înființeze cât mai multe instituțiuni culturale și nu cruță nici un sacrificiu pentru a putea procura fiilor lui mijlocul de a-și cultiva mintea și sufletul.

Azi inaugurăm aci una din aceste instituțiuni. Suntem mîndre că soarta ne-a rezervat, nouă misiunea de a înființa prima școală normală românească, de fete cu frumoasa provincie a Banatului.

Această ciădire, în care nu de mult încă, înamicii neîmpăcați ai neamului pregăteau pe cei ce aveau mai fărziu să înăbuse orice manifestare a rugetării românești, devine azi sanctuarul în care vom întretine vecinic luminoasa flacăra culturii românești. Toate elevele ce se găsec aci înaintea dvoastră, vor fi învățătoarele de mâine, care ea niște adevărate misionare se vor duce, în cele mai îndepărtate colțuri ale patriei, spre a răspândi cunoașterea dulcelui grai strămoșesc și a desțepa la o viață curat românească multe energii ce zac necunoscute în sufletele fraților noștri, înuți atîta timp în întineric, de dușmanul asupritor.

Și toate aceste energii descătuse, captate și puse în folosul neamului va forma pîrghia ce va înălța acest brav popor sus, cât mai sus, acolo unde frumoasele sale calități îi dau dreptul să ajungă.

Pentru ca școala aceasta să-și ajungă scopul pentru care este creiată, va trebui ca profesoare și eleve, să lucrăm fără preget, să învingem toate greutățile, ori cât de mari ar fi ele și să desfășurăm o muncă neîncetată. Noi profesorele din regat, am lăsat familiile și rudele și am venit aci în mijlocul dvoastră însufiețite de dorința de a lucra pentru desăvîrșirea unitrii sufletesti, care trebuie să fie deplină de aci înainte.

Avem ocaziunea foarte fericită de a ne servi neamul, o vom face fără șovăire.

O instituțiune cu o menire atît de însemnată, ca școala normală, are însă nevoie de sprijinul tuturor acelor care voesc ca cultura românească să se răspîndească și să propășească.

Sprijinul acesta, de orice natură ar fi el îl vom primi cu recunoștință și va fi bine venit pe aceste timpuri atît de grele.

Cu această ocazie țiu să aduc mulțumirile mele dlui comandant al garnizoanei, dlui prefect al județului, dlui primar, dlui revizor și dlui Goldis etc. și tuturor persoanelor care ne-au dat concursul și ne-a ajutat să înlăturăm piedecile ce am întîlnit pînă acum în cale.

Pe lângă această școală va mai funcționa și o școală de aplicație, aș cărei elevi aci prezenți

vor primi instrucția celor 4 clase primare.

În această școală elevele din clasele superioare ale școlii vor face lecțiuni model micilor școlari, și vor dobîndi astfel practica pedagogică necesară unei bune învățătoare.

evolele școlii sunt numeroase, mijloacele de care dispunem spre a le satisface sunt mărginite, de aceea facem un călduros apel către toți bunii români să o ajute, contribuind astfel la o acțiune patriotică.

Dnelor și dnelor ne simțim jîmîle pline de satisfacțiune că a-ți fiut a lua parte la această inaugurare cece face ca importanța ei să crească.

Atențiunea dvoastră este o vie încurajare pentru profesoare și eleve și pentru care vă mulțumeste prin mine, foarte mult. Vom fi fericite, dacă la finele anului școlar, veți constata realizarea aspirațiunilor noastre a tuturor.

În această zi, zi de sărbătoare pentru noi, când la marele edificiu al culturii naționale se adaugă o piatră mai mult, îndreptăm privirile noastre către acele cărți îi datorăm fericirea de a ne găsi azi alături de frații noștri din Banat și plini de recunoștință strigăm din adîncul inimilor: Trăiască făuritorul României-Mari, Trăiască M. S. Regele, Trăiască M. S. Regina cu întreaga familie regală.

Situația externă.

S'a așteptat cu nerăbdare să se vadă atitudinea ce avea să ia noul guvern elen, în chestiunea succesiunii pe tron. Elementar simț de dreptate făcea să se creadă, că noul noul guvern nu ar fi putut să înțeleagă să dea o altă soluție acestei chestiuni, decât în legătură cu voința naturală și liber exprimată a națiunii grecești. Această voință nu poate să fie decât în sensul, ca regele Constantin să nu se mai reîntoarcă niciodată în Grecia. Se înțelege deci surpriza dureroasă cauzată pretutindeni de telegramele ce anunță un apel al noului guvern elen, adresat regelui Constantin și în baza cărui acesta este solicitat să se întoarcă în țară de urgență. În cazul când guvernul pe drept bînuie de constantinism, va persista în această atitudine, contrară intereselor naționale elene, și contrară voinței aliaților, se riscă să se creeze Greciei o dificilă situație externă și internă, punînd-o pe aceasta în conflict cu puterile Antantei și cu toți vecinii săi. Exregele într'un interviu acordat zilele trecute unui ziar parisian își exprima încrederea, că Italia, Anglia și Franța nu-i vor refuza concursul lor.

Lipsa de simț al realității, dovedită de acele declarații, apare astăzi în mod și mai evident din atitudinea ostilă a presei franceze, față de fostul Suveran și în decizia președintelui republicii exprimată în ultimele telegrame de-a se opune formal reîntoarcerii în Grecia a fostului rege Constantin. Din lipsa de înțelepciune a atitudinii noului guvern, reiese dreptatea afirmațiilor noastre, făcute într'un număr trecut, că Venizelos nu a fost răsturnat prin voința națiunii, ci că descinderea lui dela putere a fost pricinuită de influențele împreunate ale camarilelor politice și ale pa-nului german.

Națiunea greacă ce-și dă seamă că numai grație principiului de dreptate ce a apărut alături de aliați datorește situația sa teritorială de astăzi, nu poate vedea în guvernul dlor Rhallys și Gunaris, formația ministerială, eșită din aspirațiunile naționale. Istoria politică a popoarelor spune, că nici un guvern și nici un parlament, nu pot să ofere garanții de viabilitate și durată decât numai în cazul, când ele înfățișează și apără credințele, aspirațiile, ideile întregului popor. Este atît de puternic acest adevăr, încât în virtutea lui, guvernul de astăzi al Greciei, pare ca o formație hibridă, pentru că este neconformă voinței naționale. În cazul când prin tirănie ar fi să rămăie la putere, guvernul Rhallys și Gunaris, ar expune Grecia să piardă poate aceea ce a câștigat, făcându-se vinovat de cea mai odioasă crimă contra statului. Mai probabil este însă că acest guvern nepopular se va prăbuși repede, prin voința națiunii și prin aceea a tuturor statelor, cari înțeleg să apere interesele Greciei, chiar contra intereselor vinovate ale bărbaților ei de stat. Chestia succesiunii la tron își va găsi soluția sa adevărată, în consultarea întregii națiuni și în sprijinul pe care această consultare îl va găsi din partea sprijinitorilor și amicilor săi de totdeauna.

Telegrame

— „Agenția Dancar” —

Procesul colonelului D. Stare.

Cilui. — La 22 Noiembrie s'au început în sala Curții marțiale a corpului VI de armată deșbaterile în procesul colonelului Constantin Stare, comandantul brigăzii de jandarmi și a complicilor acestuia. Președinte al Curții marțiale este d. colonel Haralamb. Între membrii Curții se află dd. colonelii Stăncea și Schacter. Comisarii regali sînt dd. maior Chira și sublocotenent Anca. Apărarea este susținută de avocații Oprea Roman și Raicu.

Acuzați au fost trimiși în inculpată pentru faptele de necredință în serviciu, fals de acte publice și escrocherie în prima sedință s'a dat cetire ordonanței definitive. Deșbaterile continuă.

Chestia Armelei și Liga naționalilor.

Geneva. — Liga națiunilor continuă discuțiile relativ la Armenia. Statele-Unite americane, cari fuseseră invitate a primi mandat asupra Armeniei, au refuzat a primi această însărcinare. Liga caută acum găsirea unei alte soluții, pentru încetarea ostilităților dintre Armenia și chemaliști. D. Viviani a depus în această chestiune un memoriu în numele Franței.

Tratatvele polono-ruse.

Riga. — Tratatvele polono-ruse continuă. Delegatul rus Joffe a rugat comisiunea poloneză, să nu considere tratatul violat, prin faptul, că trupele roșii rătăcind involuntar au călcat pe teritor polonez.

Telegrame din Varșovia și București, anunță pe de altă parte, că atît comisiunea rusă cît și cea poloneză a hotărît să continue tratatvele la București.

Franța contra exregelui Constantin.

Paris. — Prim ministrul francez, d. Millerand a avut eri o lungă întrevvedere cu ambasadorii streini, privitoare la alegerile electorale și la chestiunea regalității din Grecia. D. Millerand s'a pronunțat contra exregelui Constantin.

Atena. — Noul guvern după ce a depus jurămîntul pe constituție, a hotărât, să trimită regelui Constantin o somație formală, pentru a se reîntoarce în Grecia.

Paris. — Anglia, Franța și Italia, au hotărît din nou ruperea relațiilor cu Grecia, în cazul când Constantin se va reîntoarce pe tronul Greciei.

INARMAREA ANTANTEI ÎN MEDITERANĂ.

Paris. — Ministrul marinei și-a dezvoltat programul relativ la controlul mării mediterane și a cerut în acest scop, detașarea pe lângă flota existentă încă a șase crucișătoare rapide, a 12 distrugătoare și a 12 submarine.

Speranțele exkaiserului Wilhelm II.

Haga. — Exkaiserul Wilhelm II. a declarat intimilor săi, că în curînd va fi rechemat pe tronul Germaniei.

GERMANIA CERE DIN NOU REVIZUIREA TRATATULUI DE PACE.

BERLIN. — Ministrul ocrotirilor sociale, Stegervald, a cerut la al zecelea congres al corporațiilor creștine din Essen, reîntruniri după opt ani să se înziste pentru revizuirea tratatului dela Versailles.

PROPAGANDA MONARHISTĂ ÎN BAVARIA.

MÜNCHEN. — Propaganda monarhistă în Bavaria se întinde tot mai mult. Acțiunea monarhistilor este ajutată de autoritățile statului.

NOUL CABINET ELEN.

ATENA. — Noul cabinet grec, a fost format de d. Rhallis, care deține președinția și externele. D. Rhallis a câștigat și prețioasa colaborare a dlui Zaldori, care deține portofoliul ministrului de război.

Redactor responsabil: Traian P. Nicolla.

Editor responsabil: Laurenția Luca.

Nr. 571—1920.

Publicare de licitațiune minuendă.

Comitetul economic al orașului Arad, cu drept de municipiu pentru asigurarea imprimatei în 5 Decembrie a. c. după masă la ora 4 ține licitațiune în localitatea oficiului senatului economic.

Cauțiune e a se depune 5000 lei în numerar sau în hârtie de valoare publică (efecte publice).

La licitație se poate lua parte cu oferte verbale și în scris.

Ofertele înscris închise înainte de începerea licitațiunii verbale sunt să se prezenta și numai atunci se vor lua în considerare dacă la același e alăturată chitanța depunerii banilor de cauțiune și dacă oferentul se declară, că cunoaște și primește condițiunile de licitațiune.

Condițiunile de licitațiune se pot inspecta la d. consilier economic și înainte de licitațiune.

Arad din ședința comitetului economic al orașului, cu drept de municipiu, ținută la 28 Septembrie 1920.

COMITETUL ECONOMIC
AL ORAȘULUI.

BĂIAT ORFAN,

de 15 luni se dă spre adoptare unei familii cinstite. Adresa la Administrație. 2189—1

O BUNDA

de voiaj, cu blază de lup, în stare foarte bună, e de vânzare în piața Mihai Viteazul (Ferenc-té) numărul 13. Se poate vedea la orele 2 după masă. pa 2191—1

AVIZ!

Am onoare a aduce la cunoștința onoratului public, că în urma rechiziționării am destințat prăvălia noastră din Bulevardul Regele Ferdinand I (Boros-Béni) nr. 2, iar prăvălia de colecționare am transpus-o în prăvălia principală din strada Asztales Sándor nr. 2. Toate afacerile referitoare la prăvălia de sus se primesc și se predau aici. Primim vopsire de haine în orice color și curățiri de haine și spălat de albituri atât în prăvălia din str. Asztales Sándor cât și în cea din str. Brătianu (Weitzer) nr. 7 sub răspundere. Rog binevoitorul sprijin și pe viitor

I. MÜLLER ȘI FIUL

Wa 2186—3

LADY parfumerie de Paris,
Pudră, Parfum, Apă de Colonia,
specialități: Yes,
Leichner, preparate farmaceutice în dep. la farmacia

:: NICOLIȚĂ ::

„MANTA”

ARAD, viața Catedralei (Thököly-t)
colțul străzii Ioan Mețianu (Förroy)

**G. ORENDT ȘI W. FEIRI
SIBIU, Str. Cisaădia Nr. 45.**

Fabricațiune și depozit
de oricari articole de cu-
relărie, șelărie și genterie
— mărfuri de galanterie
în piele, articole de voiaj,
vânătoare, sporturi etc.

O 1970 30

**AVIZ D-LOR COMERCIANȚI
PETROLEU**

CU PREȚ DE CONCURRENTĂ FOARTE REDUS,
precum și benzină, motorină și diverse uleiuri de
vânzare la firma MAXIM I. VULCU Arad, strada
Colonel Paulin numărul 5 și 6, (fost Fabian L.)
Va 2073 10

**BOGAT ASORTIMENT
DE PARFUMURI FRAN-
CEZE ȘI ARTICOLE DE**

:: COZMETICĂ, LA ::

DROGERIA FEKETE

TÂRGOUL-MUREȘ.

Fe 1101

Citiți și răs-
pândiți-vă în
„ROMÂNUL”.

**CONSTRUCTIA
MODERNĂ**

SOCIETATE ANON ROMÂNĂ
BUCUREȘTI, str. CAROL No 19

Are onoare a face cunoscut Fir-
mei, Maistrilor, Lucrătorilor
din Industria clădirilor, precum
Fabricanților și Păzitorilor de
materiale de construcție din în-
treaga țară, care doresc a fi invi-
tați pentru lucrările în fabricurile
construcțiilor, întreprinderi de
societăți noi sau să se adeseze
direct societății sau prin co-
operarea ei. Așezarea conductei și
supravegherilor de lucrări și ta-
serilor și la cererea de inseriere
se va adresa adresa și referințele
se la posesia sau va radica în ob-
iectele sau lucrările mai impor-
tante și importante. Fiecare din
reprezentanții lor sunt rugați a
trimite cataloagele și adresele
tele lor.
DIRIGINTUL

CORVINA

INTREPRINDERE COMERCIALA GENERALA
ARAD, PIATA AVRAM IANCU NUMARUL 12.

CAUT Iemne esențe tare, slă
nișă, mufura, porumb
și oi și ce cautiute.

OFER Jambii, par de bou, și
cepa, 13 vag. lăna țur-
cana, 10 vag. peii brute, 10 vag.
de brânză, 12 vag. vin vechi.

ACORD și primăse reprezen-
tative în Cernăuți,
Cisnăuți, Băla, Galați, Bucu-
res și Iași și Cluj și Oradea-Mare

REPREZINT firme din stră-
mătate și țară.
Trăiesc onore și dau în orna-
minte la firme și oameni serioși.

Intreprindere de tot-
fel de IM ORF
EX-ORF care de
desia e peol fere.
mănuși, și
mănuși de oi și de
brânze. Co 2185 2

„CARTEA ROMANEASCA”

A PUS SUB TIPAR

CALENDARUL GOSPODARIILOR PE 1921

alcătuit de d-l I. SIMIONESCU, profesor la Universitatea
din Iași, Membru al Academiei Române și va apare la
15 Noembrie 1920.

Cu un bogat și variat material literar, artistic, științific, economic, in-
formațiuni și cunoștințe din toate ramurile vieții omenești. Va fi o
carte folositoare pentru toate familiile și va cuprinde:

„Calendarul” propriu zis, cu Sfinții și Sărbătorile creștine ale bise-
ricel ortodoxe de răsărit, sărbătorile legale, naționale, judiciare, va-
canțe, posturi, zile de bălțuri anuale, lunare, săptămânate din toate
localitățile ș. a.

Cunoștințe practice necesare oricărui gospodărit; igienă casnică,
povești și învățăminte cu privire la creșterea copiilor, povestiri și isto-
rii morale, povestiri istorice și patriotice din literatura și istoria
neamului.

Indrumări economice și practice referitoare la cultura pământului, a
plantelor, cultura legumelor, a zarzavaturilor, cultura viilor, cu indru-
mări practice pentru producția vinului; la cultura Vitelor și a Pă-
sărilor. Tot astfel de sfaturi și învățături pentru creșterea albinelor
și creșterea gândacilor de mătase.

„Calendarul Gospodărilor” va avea o însemnată parte lite-
rară și artistică, cu bucăți distractive de cel mai mare interes, scoase
din tezaurul literaturii noastre. Va cuprinde povești alege, cântece popu-
lare, patriotice, poezii, datorite atât geniului popular cât și poezilor
noștri naționali, nuvele, și alte bucăți literare.

Va avea un supliment artistic reproducere în trichromie după
un frumos tablou al pictorului Strâmbu. Cumpărătorii vor primi
gratuit și un frumos Calendar de porțel.

Pentru publicitate a se adresa la Ad-ția Centrală Bd. Academiei, 3

De vânzare la librăriile principale din întreaga țară